

**ПРАВИЛНИК  
ЗА  
ОРГАНИЗАЦИЯТА И ДЕЙНОСТТА НА АРБИТРАЖНИЯ СЪД КЪМ БЪЛГАРСКАТА  
АСОЦИАЦИЯ НА МИКРОПРЕДПРИЯТИЯТА**

**Глава I ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ**

**Предмет**

**Чл. 1.** (1) Този правилник урежда организацията и дейността на Арбитражния съд към Българската асоциация на микропредприятията (АСБАМ), правилата за образуване и разглеждане на дела и решаване на спорове, които могат да възникнат между страните.

(2) Арбитражният съд е независима, доброволна правораздавателна институция, която решава имуществени граждански и търговски спорове, както и спорове за попълване празнини в договори или приспособяването им към нововъзникнали обстоятелства, независимо от това дали седалището или постоянният адрес на една от страните се намира на територията на Република България.

(3) Спорове за вещни права или владение върху недвижими имоти, както и спорове по трудови правоотношения не могат да бъдат предмет на разглеждане и решаване от арбитражния съд.

**Основания за компетентност**

**Чл. 2.** (1) Арбитражният съд разглежда и решава споровете, ако те са му възложени с арбитражно споразумение.

(2) Арбитражното споразумение е съгласието на страните да възложат на АСБАМ решаването на граждански или търговски спор.

(3) Арбитражното споразумение трябва да бъде писмено. То може да се съдържа и в разменени между страните писма, оферти или друга кореспонденция в писмен вид или по електронен път по реда на Закона за електронния документ и електронния подпис.

(4) Арбитражното споразумение може да се съдържа и като арбитражна клауза в договор, като в този случай недействителността на договора не засяга арбитражното споразумение.

(5) Арбитражно споразумение е налице и когато:

1. ответникът по заведено дело пред АСБАМ, писмено или със заявление, отбелязано в протокола на арбитражното заседание, приеме спорът да бъде разгледан от арбитража или;

2. ответникът участва в арбитражното производство по делото и не оспори компетентността на Арбитражния съд.

**Приложими процедурни правила**

**Чл. 3.** (1) При разглеждане на дело Арбитражния съд прилага правилата на този правилник, освен ако страните не са уговорили други правила за разглеждане на делото.

(2) Уговорените от страните други правила за разглеждането на делото се прилагат, доколкото не противоречат на повелителни разпоредби на приложимия за арбитража закон или на принципите на Устава на АСБАМ и този правилник.

(3) Ако в Устава на АСБАМ, този правилник или споразумението между страните са налице неуредени въпроси, Арбитражният състав разглежда делото съобразно своята разумна преценка, като се ръководи от естеството на арбитража, предмета на спора и принципа на еднаквата възможност за защита на всяка от страните.

## Глава II ОБРАЗУВАНЕ НА АРБИТРАЖНОТО ПРОИЗВОДСТВО

### Предявяване на иска

**Чл. 4.** (1) Арбитражното производство започва с подаване на искова молба в Арбитражния съд.

(2) Исковата молба се смята подадена в деня, в който постъпи в секретариата на Арбитражния съд, а ако се изпраща по пощата - в деня, отбелязан на печата на пощенската служба от мястото на изпращането.

### Необходимо съдържание на исковата молба

**Чл. 5.** (1) Исковата молба трябва да съдържа:

1. пълното наименование на страните;
2. адрес на страните и телефон за контакти, а по възможност –телефакс и адрес за електронни съобщения;
3. цена на иска, ако е оценяем;
4. изложение на обстоятелствата по спора;
5. искането на ищеца;
6. посочване на доказателствата в подкрепа на иска;
7. името на арбитъра и на резервния арбитър или молба арбитърът и резервният арбитър да бъдат определени от Председателя на Арбитражния съд;
8. опис на документите, приложени към исковата молба;
9. подпис на ищеца.

(2) Ищците - чуждестранни лица, посочват в исковата молба и адрес за кореспонденция в Република България.

(3) Към исковата молба се прилагат:

1. арбитражното споразумение (ако има подписано такова), съответно документите, в които то се съдържа. Ако ищецът не разполага с някой от документите, в които се съдържа арбитражното споразумение, той трябва изрично да заяви това.
2. удостоверение за актуално състояние за ищеца и ответника, ако са юридически лица , които не са вписани и/или не подлежат на вписване в Търговския регистър;
3. посочените в исковата молба писмени доказателства;
4. документ за платена арбитражна такса;
5. преписи от исковата молба и от представените към нея писмени доказателства според броя на ответниците и един комплект за резервно досие;
6. пълномощно, когато молбата се подава от пълномощник.

(4) Когато са съставени на чужд език исковата молба и приложенията към нея се придружават от превод на български език.

### Цена на иска

**Чл. 6.** (1) Цената на иска се определя:

1. при иск за парична сума – от размера на претендираната сума;
2. при иск за предаване на вещи – от тяхната стойност;
3. при иск за определено действие или бездействие – от стойността на имуществения интерес на ищеца;
4. при иск за установяване съществуването, действителността или недействителността на договор или друга сделка, както и прекратяване или изменение на договора, съответно сделката - от стойността на договора, съответно сделката към момента на предявяването на иска;
5. по искове за съществуване или прекратяване на договор за наем – наемът за една година;

6. по искове за периодични плащания за неопределено време или за пожизнени плащания – сборът на плащанията за три години;

7. при иск за установяване съществуването или несъществуването на едно правоотношение - от стойността на правоотношението към момента на предявяването на иска.

(2) Ако ищецът не е определил или е определил неправилно цената на иска, както и когато тя не може да бъде определена точно, Председателят на Арбитражния съд към Българска асоциация на микропредприятията по своя инициатива или по искане на ответника определя цената на иска въз основа на наличните данни.

(3) Когато с исковата молба са предявени няколко иска, цената на всеки иск трябва да се посочи отделно.

(4) Ищецът внася арбитражната такса, определена въз основа на цената на всички предявени искове, а ответникът – въз основа на цената на предявените насрещни искове.

### **Отстраняване недостатъци на исковата молба**

**Чл. 7.** (1) Когато Председателят на Арбитражния съд установи, че исковата молба не отговаря на изискванията на чл. 5 или не са представени необходимите приложения, той уведомява ищеца да отстрани недостатъците в 7-дневен срок от уведомлението. До отстраняване на недостатъците на исковата молба делото се оставя без движение.

(2) Ако недостатъците не бъдат отстранени в определения по ал. 1 срок, исковата молба се връща с разпореждане на Председателя на Арбитражния съд.

### **Образуване на арбитражното дело**

**Чл. 8** Арбитражното дело се образува незабавно след като исковата молба постъпи в Арбитражния съд, съответно след отстраняване на недостатъците в нея по реда на чл. 7, ал. 1. И в двата случая делото се смята за висящо от предявяването на иска по смисъла на чл. 4 от настоящия правилник.

### **Отговор на исковата молба**

**Чл. 9.** (1) В тридневен срок от постъпване на исковата молба или от отстраняване на недостатъците ѝ, секретариатът на съда изпраща на посочените ответници постъпилите иски молби с приложенията към тях.

(2) При изпращане на документите по ал. 1 секретариатът уведомява посочения в исковата молба ответник, че има право в 14-дневен срок от получаването ѝ да подаде отговор на исковата молба.

(3) В отговора на исковата молба ответникът трябва да посочи името на избрания от него арбитър и на резервния арбитър или молба арбитърът и резервният арбитър да бъдат определени от Председателя на Арбитражния съд. В отговора на исковата молба ответникът може да направи оспорвания на твърдените от ищеца факти, възражения срещу иска, да посочи доказателства в тяхна подкрепа и да представи писмени доказателства.

(4) В срока за подаване на отговор на исковата молба, ответникът може да предяви насрещен иск, ако спорът има връзка с предмета на делото и е от компетентността на Арбитражния съд.

(5) Възражение за прихващане може да се предяви до приключване на арбитражното дирене.

(6) Неподаването на отговор от страна на ответника не означава признание на иска.

## Глава III Връчване на книжа, призовавания и съобщения

### Връчване на книжа

**Чл. 10.** (1) Исковата молба, отговорът на исковата молба, арбитражните решения и определенията се изпращат с препоръчано писмо с обратна разписка, по куриер или чрез друго обичайно средство, годно да удостовери получаването им.

(2) Призовките и другите съобщения могат да бъдат изпратени и чрез електронна поща, по телефакс или чрез друго обичайно средство, годно да удостовери изпращането им.

(3) Книжата по ал. 1 и 2 следва да бъдат връчени лично на страната или на неин представител срещу разписка.

(4) Секретариатът на съда изпраща на страните всички, отнасящи се до тях книжа, на посочените в исковата молба съответно отговора адреси или на адресите на надлежно упълномощените техни представители.

(5) Ако юридическите лица и търговците не могат да бъдат намерени на посочения в исковата молба адрес, те се призовават на вписания в търговския регистър адрес на управление, ако той не съвпада с посочения в исковата молба. Ако те са го напуснали, книгата се прилага към делото и се считат редовно връчени.

(6) Когато седалището, местожителството, обикновеното пребиваване или пощенският адрес на получателя не могат да бъдат намерени след старателно издирване, книгата, съобщенията или призовките се смятат за получени, ако са изпратени до последното му известно седалище, местожителство, обикновено пребиваване или пощенски адрес с препоръчано писмо, по куриер или с каквото и да е друго средство, което удостоверява опита документите да бъдат предадени.

(7) Ако книгата са изпратени по пощата, те се смятат за получени и когато получателят е отказал или не се е явил в пощенската служба да го получи, ако службата удостовери това. Ако книгата са изпратени по куриерска служба, те се смятат за получени и когато пратката се върне в цялост като непотърсена, ако службата удостовери това.

8) При изпращане по пощата или по куриер за дата на получаване се счита датата, на която получателят е получил писмото, съответно е бил поканен да получи документа и е отказал или не се е явил да го получи, а също и когато е установено, че на посочения адрес не може да бъде намерено търсеното лице.

(9) При изпращане по електронна поща или по телефакс за дата на получаване се счита датата на успешното изпращане на документа. Изпращането се удостоверява писмено от секретариата на Арбитражния съд, като към делото се прилага и разпечатка от електронната поща на Арбитражния съд, съответно от потвърждението за получаване на факса.

(10) Сроковете за процесуални действия на страните започват да текат от датата, на която адресатът е получил или се счита, че е получил съобщението съгласно този член. Ако последният ден на срока изтича в неработен ден, приема се, че срокът изтича в първия работен ден.

(11) По усмотрение на Председателя на Арбитражния съд или на арбитражния състав по конкретно дело връчването на книгата по този член може да се извърши и от секретариата на съда.

## Глава IV РЕШАВАЩ СЪСТАВ

### Арбитражен състав

**Чл. 11.** (1) Арбитражният съд разглежда и решава възложените му спорове чрез решаващ състав, който може да се състои от един арбитър или от трима арбитри.

(2) Страните могат да посочат за арбитър лице, което е включено в листата за арбитри.

(3) Посочените арбитри подписват и представят декларация-съгласие пред Председателя на Арбитражния съд съобразно чл. 9, ал. 4 от Устава на АСБАМ.

(4) Арбитражният състав може да бъде определен и с арбитражното споразумение.

(5) Когато в исковата молба, отговорът към нея или в арбитражното споразумение не са посочени арбитри и/или резервни арбитри, те се определят служебно от Председателя на Арбитражния съд.

(6) Арбитражният състав може да се състои от един арбитър, ако той е посочен в арбитражното споразумение или ако в споразумението е посочен начина, по който арбитърът ще бъде определен. Допустимо е разглеждането на арбитражното дело от един арбитър и ако в исковата молба ищецът е заявил такова желание и е посочил арбитър, а ответникът в срока за отговор не е оспорил изрично този избор.

### **Председател на арбитражен състав**

**Чл. 12.** (1) След получаване на декларациите от посочените арбитри на страните, Председателят на Арбитражния съд ги поканва в 7-дневен срок да определят председател на Арбитражния състав.

(2) Ако арбитрите на страните не изберат председател на решаващия състав в срока по ал. 1, Председателят на Арбитражния съд го определя в 3-дневен срок с решение, което е окончателно.

(3) В 3-дневен срок от конституирането на решаващия състав арбитрите избират докладчик по делото. Ако докладчик не бъде избран в този срок, за докладчик се приема председателят на арбитражния състав.

### **Заместване на арбитър**

**Чл. 13.** (1) Ако посоченият арбитър откаже да приеме избора, не подпише декларация по чл. 9, ал.4 от Устава на АСБАМ, бъде внезапно възпрепятстван да участва в насроченото заседание или изпадне в невъзможност да изпълнява задълженията си като арбитър за повече от 15 дни, той се замества от резервния арбитър, който продължава делото до окончателното му приключване.

(2) При условията и по реда на ал. 1 се замества и арбитър, който е посочен за председател на решаващия състав.

(3) Ако и спрямо резервния арбитър настъпят обстоятелствата по ал. 1, страната, която го е посочила, се поканва да посочи друг арбитър и резервен арбитър.

### **Отвод на арбитър**

**Чл. 14.** (1) Всеки арбитър трябва да бъде безпристрастен и независим спрямо страните от момента на посочването му до приключване на цялото арбитражно производство.

(2) Ако са налице обстоятелства, които могат да породят основателни съмнения относно безпристрастността или независимостта на арбитъра, те следва да бъдат посочени в декларацията по чл. 9, ал. 4 от Устава на АСБАМ. Ако обстоятелствата възникнат след подаване на декларацията, арбитърът е длъжен да подаде нова декларация.

(3) Страните по делото могат да правят искане за отвод на арбитъра и на председателя на решаващия състав, ако е налице съмнение относно тяхната безпристрастност и ако съществуват данни, че те пряко или косвено са заинтересувани от изхода на делото.

### **Процедура за отвода**

**Чл. 15.** (1) Искането за отвод се прави писмено до решаващия арбитражен състав в седемдневен срок от момента, в който страната е узнала за формирането на състава или от

момента, в който е узнала обстоятелствата, пораждащи съмненията за безпристрастност. В искането се посочват основанията и доказателствата за това.

(2) Отвод не може да бъде направен след изясняване на делото от фактическа и правна страна и решаващият състав е пристъпил към постановяване на решение.

(3) Ако арбитърът не се отведе и насрещната страна не се съгласи с отвода, по отвода се произнася Председателят на Арбитражния съд.

(4) Ако насрещната страна се съгласи с отвода или той бъде уважен, новият арбитър или председателят на решаващия състав се посочва или избира в съответствие с разпоредбите на този правилник. Ако новият арбитър е съгласен с вече избрания председател, той приподписва протокола за избор на председател.

### **Отвод на вещо лице и преводач**

**Чл. 16.** Отвод на вещо лице или преводач може да се иска на основанията и по реда на чл. 14 и чл. 15 от този правилник. Определението на решаващия състав по отвода е окончателно.

## **Глава V РАЗГЛЕЖДАНЕ НА ДЕЛОТО**

### **Подготвително заседание**

**Чл. 17.** (1) Решаващият състав провежда подготвително заседание, на което се извършва проверка на готовността за разглеждане на делото и се допускат посочените и представените от страните доказателства.

(2) На подготвителното заседание решаващият състав извършва и формална проверка за наличие на арбитражно споразумение. При липса на споразумение в делото, на ищеца се указва да представи такова или да заяви писмено, че желае въпреки липсата на арбитражно споразумение, да бъде насрочено заседание по делото. Ако ищецът не изпълни указанията, делото се прекратява.

(3) Страните не се призовават и не присъстват на подготвителното заседание. Те се уведомяват писмено за взетите мерки и сроковете за тяхното изпълнение.

(4) Председателят на решаващия състав дава на секретариата на съда разпоредения по подготовката на делото и му възлага призоваването на страните, свидетелите, вещите лица и преводачите.

### **Място за провеждане на заседанията**

**Чл. 18.** (1) Заседанията на арбитражния съд се провеждат на територията на гр. София.

(2) При необходимост по искане на страните заседанията на арбитражния състав могат да се проведат и в друго населено място. В този случай разноските се поемат предварително от страната, която е поискала заседанието да се състои на друго място.

(3) По искане на страните заседанията на арбитражния съд могат да се проведат и дистанционно, чрез видеоконференция или друга комуникационна технология. Правилата за провеждане на дистанционни заседания се утвърждават от Управителния съвет на БАМ

### **Призоваване на страните за заседание**

**Чл. 19.** (1) За насрочените заседания страните се уведомяват с призовки, в които се посочват датата, часът и мястото на заседанието. Призовките и съобщенията трябва да бъдат връчени най-малко 7 дни преди датата на заседанието.

(2) Със съгласие на страните този срок може да бъде намален.

### **Език на разглеждане на делата**

**Чл. 20.** (1) Делата се разглеждат на български език, освен ако страните не се споразумеят да бъде използван друг език.

(2) Споразумението за използване на друг език трябва да се постигне преди образуване на решаващия състав.

(3) Когато в делото участва страна, която не владее български език, арбитражният състав ѝ назначава преводач. Възнаграждението на преводача е за сметка на тази страна независимо от изхода на делото.

### **Възражение за некомпетентност**

**Чл. 21.** (1) Решаващият състав се произнася относно компетентността на Арбитражния съд и когато тя се оспорва поради липса или недействителност на арбитражното споразумение.

(2) Възражението за некомпетентност на Арбитражния съд трябва да е направено най-късно в срока за отговор на исковата молба. По-късно възражение за некомпетентност може да се уважи, ако е налице уважителна причина за закъснението.

(3) По възражението за некомпетентност решаващият състав се произнася с определение, преди да навлезе в разглеждане на делото по същество, освен ако разрешаването на спора относно компетентността е обусловено от разрешаването на спора по съществуващото на делото.

(4) Ако решаващият състав отхвърли възражението за некомпетентност, арбитражното производство се провежда, въпреки че ответникът отказва или се въздържа да вземе участие в него.

### **Заседания за разглеждане на делото**

**Чл. 22.** (1) Делото се разглежда на заседание, в което страните участват лично или чрез надлежно упълномощени процесуални представители, които могат да бъдат и чужди граждани, когато седалището или местожителството на страната е в чужбина.

(2) Арбитражните заседания се провеждат при закрити врати, освен при изрично съгласие на двете страни, което е дадено в писмена форма или е отразено в протокола от арбитражното заседание.

(3) При съгласие на страните делото може да бъде разгледано и решено, без да се провежда открито заседание. В този случай страните представят писмени доказателства и писмени становища, но решаващият състав може да насрочи открито заседание, ако делото се нуждае от допълнително изясняване.

(4) Делото се разглежда без открито заседание, ако ответника в отговора на исковата молба заяви, че признава иска.

(5) Арбитрите, секретарят и страните, които участват в арбитражното производство, са длъжни да пазят в тайна данни, които им стават известни в или по повод на делото. Всички протоколи и други документи по делото са поверителни.

(6) При приключването на производството, ако друго не е уговорено, страните имат право да получат обратно документите и другите доказателства, без да е правено копие от тях. В досието по делото се съхраняват само материалите, които не съдържат сведения, които могат да представляват търговска или служебна тайна за участниците по делото.

### **Спогодба**

**Чл. 23.** (1) След откриване на заседанието решаващият състав поканва страните да се спогодят.

(2) Ако страните постигнат спогодба, тя се вписва в протокола на заседанието и се подписва от страните и председателя на арбитражния състав.

(3) По искане на страните спогодбата може да бъде възпроизведена в арбитражното решение.

### **Отлагане на делото**

**Чл. 24.** (1) Ако страната, която е надлежно призована, не се яви на заседанието без основателна причина, делото се разглежда без нейно участие.

(2) Решаващият състав отлага делото само ако страната или нейният пълномощник не могат да се явят поради внезапно препятствие, което не може да бъде отстранено.

(3) Страната може да поиска делото да се разгледа в нейно отсъствие.

### **Обезпечаване на иска**

**Чл. 25.** (1) Арбитражният съд може по искане на една от страните да задължи другата страна да вземе подходящи мерки за обезпечаване на правата на молителя. Обезпечителните мерки не могат да засягат трети лица.

(2) При допускане на обезпечителни мерки Арбитражният съд може да определи гаранция, която молителят да представи.

### **Доказателства**

**Чл. 26.** (1) Всяка страна трябва да докаже фактите, на които основава своя иск или възражения, като посочва писмени доказателства, заключения на вещи лица, свидетелски показания, обяснения на страните, оглед и други подходящи доказателствени средства. Посочените от страната доказателства се допускат от решаващия състав с определение.

(2) С оглед на обстоятелствата по делото решаващият състав може да приеме за доказани фактите, относно които страната е създавала пречки за събиране на допуснати от него доказателства.

(3) Страната може да представи писмените доказателства в оригинал, заверено копие или по реда на Закона за електронния подпис и електронния документ. Писмените доказателства, съставени на чужд език се придружават с превод на български, освен ако съобразно чл.20 делото се води на същия език.

(4) Писмените доказателства се представят с необходимия брой преписи за другата страна, като арбитражният състав организира своевременното им връчване.

(5) Проверка на доказателствата се извършва по ред, установен от решаващия състав, като тази проверка може да се възложи на член от решаващия състав. За проверката на стоки и вещи, както и за оглед страните по делото се уведомяват своевременно.

(6) Арбитрите преценяват доказателствата по свое свободно убеждение.

(7) Когато страна в производството заяви, че представени от нея доказателства съдържат конфиденциална информация, председателят на решаващия състав разпорежда вземането на подходящи мерки за опазването ѝ.

### **Събиране на доказателства**

**Чл. 27.** (1) Решаващият състав може да изиска от страните да представят и други доказателства, да назначава вещи лица или да изисква от организации или физически лица удостоверения или други намиращи се в тях документи, когато това е необходимо за разкриване на обективната истина по делото.

(2) Решаващият състав може да разпорежи на страните да предоставят на вещите лица необходимите сведения или да им осигурят достъп за проверка на документи, стоки или други вещи, когато това е необходимо, за изготвяне на заключението. Приемането на заключението на вещото лице се извършва в негово присъствие, като то може да даде пояснения по него. По искане на страните могат да се назначават и други вещи лица, за да дадат допълнително и повторно заключение по спорния въпрос.



3) Разноските за събиране на доказателства се внасят предварително от страната, поискала събирането им.

(4) Свидетели могат да бъдат разпитвани при довеждане от поискалата ги страна и по преценка на решаващия състав, ако страната, която ги е посочила, е изяснила какви обстоятелства ще бъдат установявани чрез разпита на свидетелите.

### **Съдействие на държавен съд**

**Чл. 28.** По искане на страна по делото и съобразно неговата преценка решаващият състав може да поиска от компетентен български или чуждестранен съд събирането на доказателства, необходими за изясняване фактичестката обстановка по делото.

### **Изменение на иска**

**Чл. 29.** (1) Ищецът може да измени основанието, размера и петитума на иска до приключване на арбитражното дирене.

(2) Решаващият състав може да не допусне изменението, ако е налице основателна опасност да се затрудни неоправдано защитата на другата страна или да се забави своевременното решаване на делото.

(3) Правилата на ал.1 и 2 се прилагат и за ответника, предявил насрещен иск.

### **Участие на трети лица**

**Чл. 30.** (1) Встъпване на трето лице по всящо дело пред Арбитражния съд може да бъде допуснато по негово искане със съгласието на двете страни по делото.

(2) Привличане на трето лице се извършва по искане на някоя от страните по делото и при наличие на неговото съгласие.

(3) Обратен иск срещу привлеченото лице е допустим само при негово съгласие.

### **Срокове за разглеждане на делото**

**Чл. 31.** (1) В 7-дневен срок след изтичането на срока за отговор на исковата молба решаващият състав провежда подготвително заседание и насрочва делото най-късно за след 30 дни.

(2) Сроковете по ал. 1 се прилагат и при отлагане на делото.

(3) Решаващият състав може по искане на някоя от страните да удължи срока за насрочване на делото по ал. 1, ако установи фактическа или правна сложност на делото или ако събирането или проверката на доказателствата изискват продължително време.

(4) По искане на двете страни срокът за насрочване и решаване на делото може да се скъси.

### **Отлагане и спиране на делото**

**Чл. 32.** (1) По молба на страните или по негов почин решаващият състав с определение отлага делото за определен срок, който не може да бъде по-дълъг от 30 дни, или го спира за срок не по-дълъг от 3 месеца.

(2) Спряното по съгласие на страните дело се прекратява, ако до изтичането на срока на спирането никоя от страните не е поискала възобновяването му.

(3) Спиране на делото по съгласие на страните се допуска само веднъж в течение на производството.

### **Протокол**

**Чл. 33.** (1) За арбитражното заседание се съставя протокол от секретаря на съда. Протоколът се подписва от председателя на решаващия състав както и от секретаря.

(2) По молба на страната, подадена в 3-дневен срок от изготвянето на протокола, той може да бъде поправен или допълнен, ако в него е допусната грешка или е налице пропуск.

(3) На страните се изпращат заверени от секретариата на Арбитражния съд преписи от протокола.

## **Глава VI ПРИКЛЮЧВАНЕ НА ПРОИЗВОДСТВОТО**

### **Устни състезания**

**Чл. 34.** Когато намери, че всички обстоятелства по спора са напълно изяснени, решаващият състав с определение постановява приключване на събирането на доказателства и дава ход на устните състезания. Страните могат да представят и писмени защиты.

### **Решение**

**Чл. 35.** (1) Арбитражното производство завършва с постановяване на решение, с което се решава спора по същество.

(2) Решение се постановява и при признание на иска, при отказ на ищеца от иска и при постигната спогодба, която се възпроизвежда в решението по искане на страните.

### **Постановяване на решението**

**Чл. 36.** (1) Решението по съществото на спора се взема след тайно съвещание с мнозинство от членовете на решаващия състав, като председателят гласува последен. Ако не може да се образува мнозинство, решението се постановява от председателя.

(2) Решението се мотивира, освен ако то възпроизвежда уговорена от страните спогодба. То се изготвя в писмен вид от докладчика и се подписва от председателя и членовете на решаващия състав. Ако някой от арбитрите не може или откаже да подпише арбитражното решение, председателят на решаващия състав удостоверява това със своя подпис върху решението, като посочва и причините за това.

(3) Арбитърът, който не е съгласен с взетото решение, е длъжен да го подпише със забележка за особено мнение. Особеното мнение се изготвя в писмен вид в седемдневен срок и се прилага към решението. Непредставянето на особеното мнение в писмен вид не засяга валидността на постановеното решение.

### **Съдържание на решението**

**Чл. 37.** Решението трябва да съдържа:

1. наименование на Арбитражния съд;
2. дата и място на постановяване на решението;
3. имената на арбитрите;
4. наименование на страните;
5. предмет на спора и кратко изложение на обстоятелствата по делото;
6. диспозитив на решението, включително възлагане на разноските по делото;
7. мотиви на решението;
8. подписи на арбитрите.

### **Обявяване на решението**

**Чл. 38.** (1) Решението се обявява непосредствено след приключване на разглеждането на делото или в 14-дневен срок след последното заседание.

(2) Решението се вписва в книгата на решенията, която е на разположение на страните и техните представители.

### **Препис от решението**

**Чл. 39.** (1) Препис от решението се връчва на страните.

(2) Преписите и преводите на решението се заверяват от секретаря на съда с неговия подпис и с печата на Арбитражния съд.

(3) Преписи от решението се връчват на страните след заплащане на арбитражните разноски.

### **Възобновяване на разглеждането на делото**

**Чл.40.** Решаващият състав възобновява разглеждането на делото, когато установи, че:

1. правото на някоя от страните да бъде изслушана е било нарушено;

2. една от страните по независещи от нея причини не е могла да се яви, както и да уведоми Арбитражния съд за тази невъзможност;

3. страните са поискали доказателства, които е следвало да бъдат събрани;

4. има необходимост от допълнителни доказателства или от допълнително изясняване на обстоятелства.

### **Допълнително решение**

**Чл. 41.** (1) Решаващият състав по искане на страните може да постанови допълнително решение по искания, по които не се е произнесъл, ако допълнителното решение може да съществува наред с допълваното решение, без да го засяга.

(2) Молба за допълнително решение може да се подаде в 30-дневен срок от получаване на решението.

(3) Когато искането е основателно, решаващият състав постановява допълнително решение при спазване съответно на разпоредбата на чл. 36.

### **Действие на решението**

**Чл. 42.** (1) Арбитражното решение е окончателно и слага край на спора. То поражда действие от момента на обявяването му.

(2) Арбитражното решение е задължително за страните и подлежи на принудително изпълнение.

### **Поправка и тълкуване на решението**

**Чл. 43.** (1) По искане на всяка от страните или по свой почин решаващият състав може да поправи решението относно допуснатата явна фактическа грешка. За исканата поправка решаващият състав уведомява другата страна.

(2) По искане на някоя от страните решаващият състав може да тълкува постановеното решение.

(3) По исканата поправка и тълкуване на решението решаващият състав изслушва страните или им дава възможност да представят в определен от него срок писмените си становища, като се произнася в 7-дневен срок от искането.

(4) Поправката и тълкуването стават неразделна част от решението.

### **Прекратяване на делото**

**Чл. 44.** (1) Ако по делото не може да се постанови решение, арбитражното производство се прекратява с определение.

(2) Определение за прекратяване на производството се постановява:

1. при отказ или оттегляне на иска от ищеца;

2. при липса на други предпоставки, необходими за разглеждане и решаване на делото по същество.

(3) Ако решаващият състав още не е образуван по установения ред, прекратяване на арбитражното производство се постановява с разпореждане на председателя на Арбитражния съд.

### **Съхраняване на делата и решенията**

**Чл. 45.** (1) Секретариатът на съда съхранява приключените дела в течение на 10 години от обявяване на решенията и определенията по тях.

(2) След изтичането на този срок делата се унищожават с изключение на решенията с мотивите към тях и сключените спогодби.

### **Арбитражни такси и разноски**

**Чл. 46.** (1) Арбитражните такси се определят в съответствие с Тарифата за арбитражните такси.

(2) След конституирането си решаващият състав извършва повторна проверка дали арбитражните такси по делото са правилно изчислени и внесени.

(3) Ако са внесени в по-малък размер, решаващият състав задължава ищеца да внесе дължимия остатък, като му дава подходящ срок.

(4) При невнасяне на таксите в срок делото по иска на ищеца, неплатил дължимата от него арбитражна такса, се прекратява. Ако арбитражните такси са внесени в по-голям размер от дължимия, надвнесеното се връща на ищеца.

(5) Ако страните не са уговорили друго, арбитражната такса и разноските на Арбитражния съд се присъждат в тежест на страната, срещу която е постановено решението.

(6) Страната, в полза на която е постановено решението, може да иска да ѝ бъдат присъдени разходите, които тя е направила за своята защита. Присъждат се само реално направените и доказани разходи.

(7) Решаващият състав може да задължи страната, която иска да бъдат събрани доказателства, да внесе депозит за разноски за събиране на исканите доказателства. Действия, за които не е внесен депозит, не се извършват.

(8) Решаващият състав определя възнагражденията на преводачите, секретаря и вещите лица, както и техните дневни и пътни пари.

(9) Възнагражденията на арбитражите се определят съобразно Устава на Арбитражния съд и Тарифата за арбитражните такси.

### **Оповестяване на практиката на Арбитражния съд**

**Чл. 47.** (1) Практиката на Арбитражния съд се оповестява на интернет страницата на Българската асоциация на микропредприятията при условия и по ред, определени от председателя на Арбитражния съд.

(2) Секретарят на съда по указание на председателя на Арбитражния съд води картотека на решенията, в която се вписват извадки от мотивите на решенията, които имат принципно значение.

(3) Картотеката е достъпна за всички интересувани се.

(4) Председателят на съда може да разреши да се публикуват в периодичния печат и в отделни сборници решенията и определенията на Арбитражния съд. Председателят на съда може по своя преценка да изключи от публикуване определени данни от решенията.

## **ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ**

**§ 1.** Арбитражните споразумения, сключени преди влизане в сила на този Правилник и измененията му, се счита, че препращат към него, а Арбитражния съд разглежда делото съобразно правилата действащи към момента на разглеждането му.

**§2.** Настоящата редакция на правилника е приета на заседание на УПРАВИТЕЛНИЯТ СЪВЕТ на БЪЛГАРСКАТА АСОЦИАЦИЯ НА МИКРОПРЕДПРИЯТИЯТА проведено на 16.05.2012 г.

**§ 3.** Правилникът се приема на основание чл. 14 от Устава на Арбитражния съд към Българската асоциация на микропредприятията.

**§ 4.** Настоящата редакция на правилника влиза в сила на 16.05.2012 г. и отменя редакцията от 14.11.2008 г.